

ΠΡΑΣΙΝΟ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΕΞΟΔΟ
ΑΠΟ ΤΗ ΚΡΙΣΗ

αναζωογόνηση της οικονομίας, δημιουργία θέσεων εργασίας, ενδυνάμωση κοινωνικής συνοχής, προστασία περιβάλλοντος και πολιτιστικής κληρονομιάς.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Νίκος Χρυσόγελος

Ευρωβουλευτής των Πράσινων

www.chrysogelos.gr

Ομάδα των Πράσινων ΙΕΕΣ
στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

ΠΡΑΣΙΝΟ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΕΞΟΔΟ
ΑΠΟ ΤΗ ΚΡΙΣΗ

αναζωογόνηση της οικονομίας, δημιουργία θέσεων εργασίας, ενδυνάμωση κοινωνικής συνοχής, προστασία περιβάλλοντος και πολιτιστικής κληρονομιάς.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Νίκος Χρυσόγελος

Ευρωβουλευτής των Πράσινων

www.chrysogelos.gr

Ομάδα των Πράσινων ΙΕΕΣ
στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Μια έκδοση του ευρωβουλευτή Νίκου Χρυσόγελου

Απρίλιος 2014

Κείμενα: Μπένι Λεβίς, Νίκος Χρυσόγελος

**Σελιδοποίηση, σχεδιασμός:
Αριστέϊδης Παπαδάκης, Πόπη Μπαξεβάνη**

Χρηματοδότηση από την ομάδα των Πράσινων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Η υπάρχουσα κατάσταση	4
2. Τα υπάρχοντα προβλήματα	11
3. Προτάσεις	12
4. Οικονομικά της κοινωνικής οικονομίας – Κοιν.Σ.Επ. Χρηματοδοτήσεις	19
5. Κινητήριες δυνάμεις, εργαλεία εφαρμογής, χρηματοδοτήσεις.....	24

Κοινωνική Οικονομία και κοινωνική επιχειρηματικότητα

1. Η υπάρχουσα κατάσταση

Σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες

Από το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης, όλο και περισσότεροι άνθρωποι, όλο και πιο συχνά και έντονα, προβληματίζονται σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας της οικονομίας, με ουσιώδη ζητήματα δομής του οικονομικού συστήματος. Απόψεις που καλούν για πιο θεμελιώδη μετασχηματισμό του οικονομικού συστήματος κερδίζουν έδαφος. Την ίδια στιγμή, οι ευρωπαϊκές κοινωνίες αντιμετωπίζουν σημαντικές κοινωνικές προκλήσεις: κλιματική αλλαγή, έλλειψη πόρων, περιβαλλοντικά προβλήματα, αυξανόμενη ανισότητα στην κατανομή του πλούτου.

Με την ιστορία των κοινωνικών και αλληλέγγυων επιχειρήσεων να πηγαίνει πίσω δεκάδες ή και εκατοντάδες χρόνια, εκατομμύρια πολίτες αναζητούν μέσω της κοινωνικής, συνεργατικής επιχειρηματικότητας εναλλακτικές λύσεις στην τυφλή αναζήτηση του κέρδους που έχει προκαλέσει οικονομική και περιβαλλοντική κρίση και έχει φέρει το ευρωπαϊκό οικοδόμημα στα όρια της διάλυσης. Κοινωνικοί επιχειρηματίες έχουν δημιουργήσει επιχειρήσεις που δείχνουν τον δρόμο προς την κοινωνική, οικολογική και οικονομική καινοτομία. Το αποτέλεσμα είναι ένας εξαιρετικά ποικιλόμορφος και διακριτός πυλώνας της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Η ποικιλομορφία του τομέα είναι ένας σημαντικός παράγοντας που ακριβώς εξηγεί την εξαιρετικά αργή νομοθετική πρόοδο προς ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία αλλά υποδηλώνει παράλληλα και τον πλούτο και το εύρος του. Ο τομέας δεν έχει κοινή εκπροσώπηση σε κοινοτικό επίπεδο αλλά υπάρχουν ευρωπαϊκοί οργανισμοί κι ομοσπονδίες που αντιπροσωπεύουν διαφορετικά δίκτυα, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά

και τους τομείς δραστηριοποίησης των επιχειρήσεων. Πρόσφατα έχει υιοθετηθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο και το καταστατικό-μοντέλο μιας ευρωπαϊκής συνεταιριστικής, συνεργατικής επιχείρησης. Το θεσμικό πλαίσιο στα κράτη μέλη διαφέρει ακόμα πολύ.

Σημαντικοί τομείς που περιλαμβάνονται στην κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία:

Οικοδομικοί συνεταιρισμοί, επιχειρήσεις κοινωνικής στέγασης, οικολογικά χωριά, κοινωνικές επιχειρήσεις ένταξης, ενεργειακοί συνεταιρισμοί, συνεταιριστικές τράπεζες, εταιρείες αλληλασφάλισης, μικροπιστώσεις και ηθικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, δίκαιο εμπόριο, γεωργικοί συνεταιρισμοί, ανάπτυξη λογισμικού, ανάπτυξη περιεχομένου και γνώσης (όπως το Linux, Wikipedia, Mozilla), σε μια ευρύτερη έννοια όλες οι δραστηριότητες των μη κερδοσκοπικών οργανώσεων και των φορέων και οργανώσεων που τις υποστηρίζουν και οι φορείς παροχής υπηρεσιών σε διάφορες νομικές μορφές, όπως τα φιλανθρωπικά ιδρύματα ενώσεις και ιδρύματα.

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η κοινωνική και η αλληλεγγύη αποτελεί σημαντικό πυλώνα της ευρωπαϊκής οικονομίας. Η ποικιλομορφία των επιχειρήσεων στην κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία καθιστά τις στατιστικές δύσκολες, επίσημα όμως υπολογίζεται ότι περίπου το 6% του συνόλου των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων ανήκουν στην κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία. Το ένα τέταρτο της ευρωπαϊκής ασφαλιστικής αγοράς καλύπτεται από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις που βασίζονται στην αμοιβαιότητα. Οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί είναι σε πολλά κράτη μέλη το μέσο για να κρατηθεί η πρόσβαση στη στέγαση προσιτή. Το κίνημα του δίκαιου εμπόριου αυξάνεται με ταχείς ρυθμούς.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν σήμερα 250.000 συνεταιριστικές επιχειρήσεις στις οποίες εργάζονται πάνω από 5,4 εκατομμύρια άνθρωποι, στους τομείς της γεωργίας, των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, της υγείας-κοινωνικών υπηρεσιών, της κοινωνικής ένταξης, της τρίτης ηλικίας, της αυτοαπασχόλησης, της προστασίας του περιβάλλοντος και της διαχείρισης υδάτων. Λαμβάνοντας αυτό υπόψη, η ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας στην Ελλάδα θα μπορούσε να δημιουργήσει νέες προοπτικές οικονομικής δραστηριότητας και απασχόλησης.

Τα οφέλη της κοινωνικής οικονομίας - ανάλογα με τις μορφές δραστηριότητας που καλύπτει - είναι πολλαπλά: αύξηση της παραγόμενης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, μείωση των εκπομπών CO₂, ενίσχυση της συλλογικής ευθύνης και πιο βιώσιμες σχέσεις με τις τοπικές αρχές, κάλυψη σημαντικών κοινωνικών αναγκών και πολιτικών, ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, προώθηση φιλικών προς το περιβάλλον και κοινωνικά υπεύθυνων επενδύσεων, αύξηση της απασχόλησης, ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, δυνατότητα

συμμετοχής με μικρό επενδυτικό κεφάλαιο των περισσότερων πολιτών, ευκολία στην είσοδο στο και έξοδο από εγχείρημα, περιορισμένη προσωπική ευθύνη του κάθε μέλους ως επενδυτή, δυνατότητα να ομαδοποιηθούν πολλά έργα κάτω από την ίδια «ομπρέλα», υψηλότερης ποιότητας προϊόντα και υπηρεσίες αφού αξιολογούνται και επιλέγονται ή απορρίπτονται από τις καταναλωτές / χρήστες κλπ.

Χιλιάδες συνεταιριστικές τράπεζες, μεταξύ των οποίων η Ηθική Τράπεζα (Ιταλία), που δραστηριοποιούνται κυρίως τοπικά και περιφερειακά στην Ευρώπη, συμβάλλουν στην ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας, αλλά και των επενδύσεων από συνεργατικές επιχειρήσεις, μικρομεσαίες επιχειρήσεις ή πολίτες σε περιβαλλοντικά και κοινωνικά σημαντικούς τομείς και εξυπηρετούν εκατομμύρια πολίτες, κυρίως καταναλωτές, μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τοπικές κοινότητες-αυτοδιοικήσεις. Κατέχουν περίπου το 20% της τραπεζικής αγοράς, σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες μέχρι και το 40%, και παίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομία και στον τομέα των χρηματοδοτήσεων, ενώ είναι λιγότερο επιρρεπείς στον κίνδυνο.

Σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες όπου ο τρίτος τομέας της οικονομίας είναι αρκετά πιο ανεπτυγμένος κυριαρχούν δύο νομικές μορφές που διέπουν τις κοινωνικές επιχειρήσεις: α) ο τύπος του συνεταιρισμού και β) ο τύπος της κεφαλαιουχικής εμπορικής εταιρίας. Επιπλέον παρατηρείται ένας τρίτος τύπος «ανοικτής νομικής μορφής» που αποδέχεται κάθε είδους οργάνωση του ιδιωτικού τομέα, εφόσον ενσωματωθούν στο καταστατικό τους κάποιες πρόσθετες νομικές προϋποθέσεις.

Στην Ελλάδα

Μέχρι προσφάτως δεν υπήρχε στην Ελλάδα σημαντικό ενδιαφέρον για την κοινωνική οικονομία, την κοινωνική επιχειρηματικότητα και τις κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις. Δεν υπήρχε, επίσης, στο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο αναγνώριση του τομέα της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας και συνεπώς των μορφών αυτών που συνδυάζουν το «επιχειρείν» με την κοινή ωφέλεια και το κοινωνικό συμφέρον ούτε ειδικές πρόνοιες και ρυθμίσεις για τα φορολογικά κι ασφαλιστικά θέματα.

Η δραστηριοποίηση στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας μεταφραζόταν αναγκαστικά στη σύσταση ενός μη κερδοσκοπικού οργανισμού ή ενός σωματίου με αδυναμία συνδυασμού της κοινωνικής ωφέλειας με την υπό προϋποθέσεις επιδίωξη οικονομικής δραστηριότητας, επιχειρηματικότητας και αποδεκτού κέρδους. Αυτοί οι τομείς από την αντιμετώπιζονταν από τις φορολογικές αρχές ως οικονομική δραστηριότητα αλλά από τις τράπεζες και την κεντρική διοίκηση ως φορείς

που δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση σε δανεισμό ή σε χρηματοδοτήσεις παρά μόνο για πολύ περιορισμένες κατηγορίες δράσεων.

Τη μόνη θεσμοθετημένη σύγχρονη μορφή Κοινωνικής Επιχείρησης στην Ελλάδα αποτελούσαν μέχρι πρότινος οι **Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης** (Κοι.Σ.Π.Ε.) (νόμος 2716/1999, άρθρο 12) που έχουν ως στόχο την κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με ψυχικά προβλήματα, με πολύ θετικά αποτελέσματα. Ειδικές ρυθμίσεις υπήρχαν μόνο για **παραδοσιακού τύπου συνεταιρισμούς, κυρίως, αγροτικούς, με αποκλειστικά οικονομικό αντικείμενο ή για καταναλωτικούς συνεταιρισμούς συγκεκριμένων επαγγελματικών ενώσεων και για γυναικίους συνεταιρισμούς.**

Ο Νόμος 4019/2011 «Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα» αποτελεί την πρώτη νομοθετική πρωτοβουλία στην Ελλάδα να (καθ)οριστεί ο χώρος της κοινωνικής οικονομίας και να θεσμοθετηθεί ένας νέος τύπος εμπορικών επιχειρήσεων, που βασίζεται κυρίως στον τύπο του αστικού συνεταιρισμού, που καταστατικό τους σκοπό έχουν την επιδίωξη συλλογικού οφέλους. Βασικές αρχές της λειτουργίας τους αποτελούν οι: (α) «ένα πρόσωπο, μια ψήφος», (β) το προβάδισμα του ατόμου έναντι του κεφαλαίου, (γ) το αδιαίρετο, ολικώς ή μερικώς, του ίδιου κεφαλαίου.

Προβλέπονται τρεις τύποι Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων:

A) Ένταξης :

Αφορούν στην ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή των ατόμων που ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού. Ποσοστό 40% κατ' ελάχιστον των εργαζομένων σε αυτές τις επιχειρήσεις θα πρέπει να ανήκουν υποχρεωτικά στις Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού. Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.), θεωρούνται αυτοδικαίως Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης και υπάγονται στις διατάξεις του Νόμου 4019/2011.

Ένταξη είναι η διαδικασία κοινωνικής ενσωμάτωσης ατόμων που ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, κυρίως μέσω της προώθησής του στην απασχόληση.

Ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού είναι οι κοινωνικές ομάδες πληθυσμού των οποίων η συμμετοχή στην κοινωνική και οικονομική ζωή δυσχεραίνεται, είτε εξ' αιτίας κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων, είτε εξ' αιτίας σωματικής ή ψυχικής ή νοητικής ή αισθητηριακής αναπηρίας, είτε εξ' αιτίας απρόβλεπτων γεγονότων τα οποία επηρεάζουν την εύρυθμη λειτουργία της τοπικής ή και ευρύτερα περιφερειακής οικονομίας.

Οι ευπαθείς ομάδες πληθυσμού (για τις ανάγκες του συγκεκριμένου νόμου) χωρίζονται σε δύο κατηγορίες:

Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού: είναι εκείνες οι ομάδες του πληθυσμού που η ένταξή τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή εμποδίζεται από σωματικά και ψυχικά αίτια ή λόγω παραβατικής συμπεριφοράς. Σε αυτές ανήκουν άτομα με αναπηρίες (σωματικές ή ψυχικές ή νοητικές ή αισθητηριακές), εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα, οροθετικοί, φυλακισμένοι/αποφυλακισμένοι, ανήλικοι παραβάτες.

Ειδικές Ομάδες Πληθυσμού: είναι οι ομάδες εκείνες του πληθυσμού οι οποίες βρίσκονται σε μειονεκτική θέση ως προς την ομαλή ένταξή τους στην αγορά εργασίας, από οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά αίτια. Σε αυτές ανήκουν ενδεικτικά οι άνεργοι νέοι, οι άνεργες γυναίκες, οι άνεργοι άνω των πενήντα ετών, οι μακροχρόνια άνεργοι, οι αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών και τα μέλη πολύτεκνων οικογενειών, γυναίκες θύματα κακοποίησης, οι αναλφάβητοι, οι κάτοικοι απομακρυσμένων ορεινών και νησιωτικών περιοχών, τα άτομα με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες, οι μετανάστες και οι πρόσφυγες.

B) Φροντίδας:

Αφορούν στην παραγωγή και παροχή προϊόντων και υπηρεσιών κοινωνικού-προνοιακού χαρακτήρα σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού, όπως ηλικιωμένοι, βρέφη, παιδιά, άτομα με αναπηρία και άτομα με χρόνιες παθήσεις.

Γ) Συλλογικού και παραγωγικού σκοπού:

Αφορούν την παραγωγή προϊόντων και παροχή υπηρεσιών για την ικανοποίηση των αναγκών της συλλογικότητας (πολιτισμός, περιβάλλον, οικολογία, εκπαίδευση, παροχές κοινής ωφέλειας, αξιοποίηση τοπικών προϊόντων, διατήρηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων και επαγγελμάτων κ.α.) που προάγουν το τοπικό και συλλογικό συμφέρον, την προώθηση της απασχόλησης, την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και την ενδυνάμωση της τοπικής ή περιφερειακής ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο του νόμου προβλέπεται η λειτουργία Γενικού Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας, το οποίο τηρείται στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και αποτελείται από τα εξής επιμέρους μητρώα:

α) *Μητρώο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας*, στο οποίο εγγράφονται υποχρεωτικά οι Κοιν.Σ.Επ., οι οποίες συστήνονται με βάση το Νόμο 4019/2011 και οι Κοι.Σ.Π.Ε. του Νόμου 2716/1999, και

β) *Ειδικό Μητρώο άλλων Φορέων Κοινωνικής Οικονομίας*, στο οποίο εγγράφονται προαιρετικά οι υφιστάμενες νομικές μορφές, οι οποίες πληρούν σωρευτικά τα παρακάτω κριτήρια: 1. έχουν ως αποκλειστικό καταστατικό σκοπό την κοινωνική ωφέλεια μέσω της παραγωγής αγαθών ή της παροχής υπηρεσιών συλλογικού και κοινωνικού χαρακτήρα, 2. αποδίδουν προτεραιότητα στα άτομα και την εργασία έναντι του κεφαλαίου, 3. εφαρμόζουν δημοκρατικό σύστημα λήψης αποφάσεων, 4. έχουν αυτονομία στη διοίκηση και διαχείριση των δραστηριοτήτων τους, 5. προβλέπουν τη χρησιμοποίηση των κερδών τους για τους καταστατικούς σκοπούς τους και δευτερευόντως τη δυνατότητα περιορισμένης διανομής κερδών αυτών, 6. λειτουργούν με βάση την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης, 7. οι δραστηριότητές τους εντάσσονται αποκλειστικά σε μία από τις τρεις κατηγορίες Κοιν.Σ.Επ. (Ένταξης, Κοινωνικής φροντίδας ή Συλλογικού και Παραγωγικού Σκοπού), 8. αναπτύσσουν τις δραστηριότητές τους τουλάχιστον επί μία τριετία πριν από την υποβολή της αίτησης εγγραφής στο Μητρώο.

Βασικά χαρακτηριστικά Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων

- Κάθε Κοιν.Σ.Επ. διαθέτει τουλάχιστον πέντε (5) μέλη εκτός των Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης που διαθέτουν επτά (7) μέλη.
- Το ποσοστό συμμετοχής νομικών προσώπων δεν υπερβαίνει το 1/3 των μελών.
- Ως μέλη δεν συμμετέχουν Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Ως μέλη δεν συμμετέχουν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου που υπάγονται σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με εξαίρεση τις Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης και υπό την προϋπόθεση ύπαρξης προηγούμενης έγκρισης από το φορέα που εποπτεύει το Ν.Π.Δ.Δ.
- Σε κάθε μέλος αντιστοιχεί μια ψήφος ανεξάρτητα από τον αριθμό συνεταιριστικών μερίδων.
- Κάθε μέλος της Διοικούσας Επιτροπής είναι υποχρεωτικά και μέλος της επιχείρησης.
- Η διανομή των κερδών, ετήσια, γίνεται ως εξής:
 - αποθεματικό (5%)
 - εργαζόμενοι (έως 35%)

- επανεπένδυση σε δραστηριότητες επιχείρησης ή/και δημιουργία νέων θέσεις εργασίας (τουλάχιστον 60%)

Οι επιχειρήσεις εγγράφονται στο σχετικό μητρώο που τηρεί κεντρικά το Υπουργείο Εργασίας έχουν εγγραφεί μέχρι σήμερα περί τις **350** Κοιν.Σ.Επ. (κυρίως παραγωγικού/συλλογικού σκοπού), ενώ σύμφωνα με το νόμο οι υπάρχοντες Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης εντάσσονται στις ρυθμίσεις αυτού του νόμου.

Υπάρχουν όμως σε εξέλιξη περισσότερες πρωτοβουλίες που δεν έχουν εγγραφεί στο Μητρώο είτε γιατί ο συγκεκριμένος νόμος δεν καλύπτει τη μορφή τους είτε εξαιτίας των πισωγυρισμάτων της διοίκησης είτε λόγω άλλων αιτιών.

2. Τα υπάρχοντα προβλήματα

→ Ο συγκεκριμένος νόμος δεν αναγνωρίζει συνολικά όσους συμμετέχουν στο φάσμα του τρίτου τομέα της οικονομίας. Συνδέει την άσκηση κοινωνικής επιχειρηματικότητας με την δημιουργία Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (Κοιν.Σ.Επ.). Για παράδειγμα ένας συνεταιρισμός παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ που χρειάζεται πολλά μέλη και αρκετά κεφάλαια δεν μπορεί να ενταχθεί στις ρυθμίσεις αυτού του νόμου.

→ Αρκείτε στον καθορισμό ενός περιοριστικού πλαισίου εγκρίσεων, καταστατικών ελέγχων, λειτουργίας των εν λόγω επιχειρήσεων, ελέγχου νομιμότητας γενικότερα μέσω κεντρικών δομών σε επίπεδο υπουργείου. Δεν προβλέπεται η αποκεντρωμένη εφαρμογή των διατάξεων του νόμου σε επίπεδο διοικητικό (πχ με την διοικητική εμπλοκή των Περιφερειών).

→ Δεν προβλέπει ουσιαστική αξιολόγηση του impact, επιπτώσεων αυτών καθαυτών των δράσεων και των πρωτοβουλιών των επιχειρήσεων, παρά μόνο της καταστατικής αναφοράς τους στην κοινωνική ωφέλεια. Δεν χρησιμοποιείται ως κριτήριο η μη επιδίωξη επίτευξης κέρδους και η προτεραιότητα στην κοινωνική ωφέλεια κι επιχειρηματικότητα

Δύο χρόνια μετά τη ψήφιση του νόμου και ενώ είχε παρουσιαστεί από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας ένα "ολοκληρωμένο στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας", δεν έχει ακόμη εγκατασταθεί δίκτυο υποστήριξης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, ενώ γραφειοκρατικά προβλήματα στις υπηρεσίες διαχείρισης και αλλαγές στη φορολογική αντιμετώπιση των Κοιν.Σ.Επ. και των μελών τους, δημιουργούν νέα εμπόδια στην ανάπτυξη του τρίτου τομέα. Παράλληλα, δεν υπάρχει σαφές χρηματοδοτικό πλαίσιο, οι μέχρι σήμερα δεσμευμένοι πόροι του ΕΣΠΑ για δράσης στήριξης της κοινωνικής οικονομίας πιθανολογείται πως θα κατευθυνθούν (τουλάχιστον ένα πολύ μεγάλο τμήμα τους) προς άλλες δράσεις και παραμένουν ακόμη σημαντικές εκκρεμότητες (όπως το πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις κοινωνικής αναφοράς) που καθιστούν τη λειτουργία των Κοιν.Σ.Επ. που έχουν δημιουργηθεί δύσκολη και την απόφαση ατόμων να δημιουργήσουν μία Κοιν.Σ.Επ. να έχει πολλές αβεβαιότητες.

Κυρίως, όμως, δεν ενεργοποιούνται στο βαθμό που απαιτείται σήμερα οι τοπικές και περιφερειακές δυνάμεις ώστε να συμμετέχουν από τα κάτω προς το κεντρικό επίπεδο (bottom up) στο σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων και δομών στήριξης, δικτύων ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης, γενικότερα υποβοήθησης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

3. Προτάσεις

Το ευνοϊκό θεσμικό πλαίσιο και οι δυνατότητες χρηματοδότησης για την έναρξη των κοινωνικών, συνεταιριστικών επιχειρήσεων θα μπορούσε να δώσει μεγαλύτερη ώθηση στη ανάπτυξη του "τρίτου τομέα", αν και σε πολλές χώρες δεν υπάρχει ιδιαίτερο θεσμικό πλαίσιο και πολλές κοινωνικές επιχειρήσεις δεν βασίστηκαν σε κρατικές ή ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις για να ξεκινήσουν. Σε μια περίοδο βαθιάς κρίσης, όμως, η εξεύρεση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης είναι πολύ πιο δύσκολη. Επομένως, η αποτελεσματικότητα του θεσμικού και διοικητικού πλαισίου και η ορθολογική αξιοποίηση υπαρχόντων ευρωπαϊκών οικονομικών πόρων είναι σήμερα αναγκαίες προϋποθέσεις ακόμα και για την αυτοοργάνωση της κοινωνικής οικονομίας "από τα κάτω" (bottom up).

Νομοθετικές προτάσεις/παρεμβάσεις

– Προτείνεται να επεκταθεί ο ορισμός της κοινωνικής οικονομίας νομοθετικά ώστε να αναφέρεται συνολικά στον τρίτο τομέα, θέτοντας ως καθοριστικό κριτήριο το impact της δραστηριότητας και των πρωτοβουλιών και κατά συνέπεια να περιλαμβάνει και τον εθελοντισμό, τη φιλανθρωπία, την κοινωνική καινοτομία, το impact investing. Αντίστοιχα τα χρηματοδοτικά εργαλεία που προβλέπονται από το νόμο να μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για άλλες εταιρικές μορφές, αξιολογώντας το impact των δράσεων (αποκλείοντας την επιδίωξη επίτευξης κέρδους) και όχι τον ειδικό καταστατικό σκοπό ή τη συγκεκριμένη μορφή του καταστατικού

– Δεδομένης της αδυναμίας πρόσβασης στον τραπεζικό δανεισμό σημαντικού τμήματος της κοινωνίας (και της πλειοψηφίας των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού), κρίνεται απαραίτητο να νομοθετηθεί πλαίσιο λειτουργίας εναλλακτικών χρηματοδοτικών μηχανισμών (τοπικοί αποταμιευτικοί και επενδυτικοί μηχανισμοί για μικροπιστώσεις, μικροδάνεια, εγγυητικά προϊόντα, μικρά ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου κλπ). Η ενίσχυση των ελληνικών συνεταιριστικών τραπεζών και η δημιουργία νέων

εκεί που δεν υπάρχουν, σε συνδυασμό με την προσαρμογή τους στις ευρωπαϊκές προδιαγραφές, και την ανακεφαλαιοποίηση τους μπορεί να συνεισφέρουν σημαντικά στην παροχή ρευστότητας στις κοινωνικές, συνεργατικές επιχειρήσεις και γενικότερα στην κοινωνική οικονομία

– Προκειμένου να διασφαλίζεται ο τοπικός/περιφερειακός χαρακτήρας στις δραστηριότητες μίας Κοιν.Σ.Επ. προτείνεται να δίνεται νομοθετικά προτεραιότητα στην δραστηριότητα στην περιοχή/περιφέρεια έδρας ή όπου έχουν ιδρυθεί παραρτήματα. Η δραστηριοποίηση σε εθνικό επίπεδο θα πρέπει να βασίζεται σε σαφή κριτήρια.

– Προτείνεται να προστεθεί εξουσιοδοτική διάταξη στο Ν. 4019/2011 ώστε με ΚΥΑ να δύνата να εφαρμοστούν φορολογικά ή οικονομικά κίνητρα στις Κοιν.Σ.Επ. Σε ένα περιφερειακό συγκροτημένο κράτος αυτό θα έπρεπε να είναι αρμοδιότητα της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης για δραστηριότητες που αναπτύσσονται σε περιφερειακό/τοπικό επίπεδο.

– Οι Κοιν.Σ.Επ. να εγγράφονται σε μητρώο στο επίπεδο περιφέρειας και αντιστοίχως οι μηχανισμοί ελέγχου να αναπτυχθούν κατ' αρχάς σε επίπεδο περιφέρειας

– Οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις πρέπει να δικτυωθούν και να δημιουργήσουν τους δικούς τους μηχανισμούς συμβουλευτικής, εκπαίδευσης και ελέγχου ώστε να μην παρατηρηθούν φαινόμενα διαφθοράς ή αστοχιών που θα δυσφημίσουν το εγχείρημα, όπως έγινε με τους συνεταιρισμούς παλιότερα.

– Ο τομέας της κοινωνικής οικονομίας μπορεί να επωφεληθεί από την υπάρχουσα ευρωπαϊκή εμπειρία, ώστε να αποφύγει λάθη που έχουν γίνει, να αξιοποιήσει την διάθεση συνεργασίας κι αλληλεγγύης αλλά και τη γνώση που έχει συσσωρευτεί. Όπως έχει αποδειχθεί από τη μέχρι τώρα συνεργασία μας με δίκτυα και φορείς κοινωνικής οικονομίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, υπάρχει σημαντική διάθεση βοήθειας και συνεργασίας.

Αντιμέτωπιση διοικητικών εκκρεμοτήτων με βάση το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο:

– Ίδρυση Ταμείου Κοινωνικής Οικονομίας (ΤΚΟ) με βάση ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους. Οι υπάρχοντες ευρωπαϊκοί πόροι (earmarked) που είχαν καθοριστεί για ενίσχυση μορφών κοινωνικής οικονομίας δεν θα πρέπει να κατευθυνθούν σε άλλες αναποτελεσματικές πολιτικές, πολύ περισσότερο αν δεν εντάσσονται σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης αλλά σπαταληθούν σε "επιδοματικές" λογικές ή πελατειακές δράσεις

Αξιοποίηση του ευρωπαϊκού πλαισίου για υπογραφή μεταξύ δημοσίων φορέων και Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων των λεγόμενων Δημόσιων Συμβάσεων Κοινωνικής Αναφοράς και εφαρμογή στην πράξη των ρυθμίσεων της ευρωπαϊκής **Οδηγίας 2004/18/EC - 31 Μαρτίου 2004** για “τον συντονισμό διαδικασιών επιλογής συμβολαίων σε θέματα δημοσίων έργων, δημοσίων προμηθειών αγαθών και δημοσίων υπηρεσιών” καθώς και της **Οδηγίας 2004/17/EC – 30 Απριλίου 2004** για “τον συντονισμό των διαδικασιών προμηθειών οντοτήτων που ενεργούν στον τομέα υπηρεσιών νερού, ενέργειας, μεταφορών και ταχυδρομείου”.

Διοικητικές προτάσεις

Διαμόρφωση σε συνεργασία με ευρωπαϊκούς οργανισμούς - ώστε να αξιοποιηθεί η υπάρχουσα εμπειρία - συλλογικού οργάνου Κοιν.Σ.Επ. ως έναν εκ των κοινωνικών εταίρων στον διάλογο, λαμβάνοντας όλα τα μέτρα και ρυθμίσεις ώστε πράγματι να αποτελέσει όργανο διαλόγου, σχεδιασμού και αυτοπροστασίας του τομέα, κι όχι εργαλείο προώθησης ιδιοτελών συμφερόντων.

Φορολογικές κι άλλες ρυθμίσεις

Με το φορολογικό νομοσχέδιο που ψηφίστηκε τον Ιανουάριο του 2013 από την ελληνική Βουλή, καταργήθηκε η παράγραφος 3 του άρθρου 10 του ν.4019/2011 (Α' 216) που θέσπιζε απαλλαγή από φορολόγηση για τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις σε μια προσπάθεια ενθάρρυνσης τέτοιων οικονομικών δραστηριοτήτων. Το Στρατηγικό Σχέδιο δεν διορθώνει την κατάσταση και εξακολουθεί να παραβλέπει το γεγονός ότι από τη φύση τους οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις δεν διανέμουν κέρδη – τα κέρδη τους γίνονται αποθεματικό και δράσεις, οπότε δεν στέκει καμία λογική φορολόγησης (το ίδιο θα έπρεπε να εφαρμόζεται σε όλο τον κοινωνικό τομέα –αγροτικούς συνεταιρισμούς κ.λ.π). Έτσι, είναι κρίσιμο να θεσπιστούν φορολογικά κίνητρα για την ανάπτυξη του τομέα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Χρειάζεται, γενικότερα, να δημιουργηθεί ευνοϊκότερο θεσμικό περιβάλλον για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τις Κοιν.Σ.Επ., για παράδειγμα αναφορικά με θέματα που άπτονται της ασφάλισης των επιχειρηματιών, φορολογικά θέματα κ.λ.π.

Ως συνέπεια, παραμένει σε σημαντικό βαθμό η σύγχυση της δημόσιας διοίκησης σχετικά με το φορολογικό και ασφαλιστικό καθεστώς που ισχύει για τις κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις, όπως τουλάχιστον διαπιστώνουν όσοι προσπαθούν να ιδρύσουν Κοιν.Σ.Επ. και πηγαίνουν στις εφορίες για έναρξη, παρά το γεγονός ότι έχουν περάσει ήδη αρκετά χρόνια από την υιοθέτηση του νόμου 4019 /2011.

Οι πρόσφατες διοικητικές και φορολογικές αλλαγές που σχετίζονται με την λειτουργία των Κοιν.Σ.Επ. και την υποστήριξή τους από το οργανωμένο

κράτος, έδειξαν πως οι Κοιν.Σ.Επ. αλλά και τα υπόλοιπα νομικά σχήματα που εντάσσονται στον τρίτο τομέα της οικονομίας απαιτείται να αυτοοργανωθούν. Η δημιουργία φορέα εκπροσώπησης τους αποτελεί άμεση ανάγκη και κρίσιμη προτεραιότητα, καθώς δεν υπάρχει επίσημος «συνομιλητής» με τα υπουργεία, την τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά και τον φορέα που θα επιλεγεί από το Υπουργείο Εργασίας να αποτελέσει τον «μηχανισμό στήριξης» των Κοιν.Σ.Επ. τα επόμενα χρόνια. Ιδανικά, το συλλογικό αυτό όργανο, εφόσον η ανάπτυξη του τομέα ακολουθήσει την πορεία που είχε ο τρίτος τομέα σε αρκετές άλλες ευρωπαϊκές χώρες και καταφέρει να συμβάλει σημαντικά στο ΑΕΠ κατά τα επόμενα χρόνια, θα διεκδικήσει να οριστεί κοινωνικός εταίρος, μέλος της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.

Σχόλια και προτάσεις επί του Στρατηγικού σχεδίου για την ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας

Το Στρατηγικό Σχέδιο για την ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας καλύπτει μόνο τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.), και αφήνει εκτός τους άλλους τύπους κοινωνικής επιχειρηματικότητας (π.χ. αστικοί / αγροτικοί συνεταιρισμοί, συνεταιριστικές πολυμετοχικές εταιρείες κ.τ.λ.). Εξακολουθούν συνεπώς να ισχύουν διαφορετικά νομοθετήματα που αναφέρονται στην κοινωνική οικονομία, και άρα να υπάρχει διαφορετική αντιμετώπιση (π.χ. οικονομική υποστήριξη). Πιστεύουμε πως είναι σημαντικό να ενταχθούν στο στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας και οι υπόλοιπες μορφές κοινωνικής επιχειρηματικότητας και να δημιουργηθεί ένα γενικότερα ευνοϊκότερο οικοσύστημα, ώστε να μπορούν να επωφελούνται κι αυτές από τα μέτρα υποστήριξης και τις ευνοϊκές ρυθμίσεις. Τα προβλεπόμενα εργαλεία και μεθοδολογίες για την κινητοποίηση, ενδυνάμωση, στήριξη και δικτύωση των κοινωνικών επιχειρηματιών, τη δικτύωση των Κοιν.Σ.Επ. σε τοπικό επίπεδο, καθώς και τη δημιουργία clusters και ενός Εθνικού – Δικτύου Φόρουμ είναι θετικά, αλλά θα πρέπει η έμφαση να δοθεί σε δόμηση από τα κάτω προς τα πάνω και όχι με μια κρατικο-κεντρική προσέγγιση.

*Στον πρώτο άξονα δράσης για την υποστήριξη του τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας προβλέπεται, εκτός από τον Συντονιστικό Φορέα Πολιτικών Ανάπτυξης της Κοινωνικής Οικονομίας (ΕΥ ΚΕΚΟ), η δημιουργία ενός Μηχανισμού Υποστήριξης για την ανάπτυξη και προώθηση των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και άλλων πρωτοβουλιών Κοινωνικής Οικονομίας, αλλά και Περιφερειακών Μηχανισμών για την υποστήριξη των Κοιν.Σ.Επ. σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, καθώς επίσης και Εθνικού Παρατηρητηρίου για την Κοινωνική Οικονομία και την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα. Στοιχώντας στην ουσιαστική ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας όλες αυτές οι δομές είναι απαραίτητες, και πρέπει να υποστηριχθούν σταθερά σε όλα τα επίπεδα: κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό όμως με **ξεκάθαρους** μεταξύ τους ρόλους για να μην υπάρχουν*

αλληλεπικαλύψεις αλλά και για να μην δημιουργηθεί ένας δυσκίνητος γραφειοκρατικός μηχανισμός. Οι μηχανισμοί αυτοί πρέπει να προέρχονται από τις ίδιες τις πρωτοβουλίες και τις κοινωνικές επιχειρήσεις ή επιχειρήσεις στις οποίες αυτές συμμετέχουν και έχουν αποδεδειγμένη εμπειρία υποστήριξης της κοινωνικής οικονομίας κυρίως σε τοπικό επίπεδο (π.χ. Αναπτυξιακές Εταιρίες), και ο ρόλος του κεντρικού κράτους και των περιφερειών να είναι κανονιστικός και ελεγκτικός. Είναι σημαντικό από τα κάτω προς τα πάνω να δημιουργηθούν από τις ίδιες τις κοινωνικές επιχειρήσεις ανεξάρτητοι μηχανισμοί συμβουλευτικής, στήριξης, αξιολόγησης και συνεργασίας-δικτύωσης, ώστε να αποτρέπονται φαινόμενα πελατειακών σχέσεων, διαφθοράς, παραπλάνησης του κοινού και δυσφήμισης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, αξιοποιώντας την υπάρχουσα εμπειρία από διάφορες χώρες.

Στον δεύτερο άξονα δράσης για την οικονομική υποστήριξη για την έναρξη δραστηριότητας των Κοιν.Σ.Επ. προβλέπεται επιχορήγηση των αρχικών επιχειρηματικών σχεδίων των Κοιν.Σ.Επ.: Prestart-up, Vouchers υποστήριξης με υπηρεσίες τύπου θερμοκοιτίδας, κατάρτιση εργαζομένων, επιχορήγηση των αρχικών επιχειρησιακών σχεδίων για αγορά εταιρικών μεριδίων από εργαζόμενους, και επιχορήγηση κεφαλαίου στη βάση των δημιουργούμενων θέσεων απασχόλησης. Πιστεύουμε πως είναι απαραίτητη η οικονομική υποστήριξη για την έναρξη δραστηριότητας των Κοιν.Σ.Επ. αλλά και όλων των άλλων εμπορικών – νομικών μορφών κοινωνικής επιχειρηματικότητας μέσω των προβλεπόμενων μορφών επιχορήγησης των αρχικών επιχειρηματικών σχεδίων τους. Στα κριτήρια επιλεξιμότητας για την επιχορήγηση κεφαλαίου στη βάση των δημιουργούμενων θέσεων απασχόλησης πρέπει να καταργηθεί η περιοριστική απαίτηση να έχουν κλείσει οι Κοιν.Σ.Επ. την πρώτη τους διαχειριστική χρήση ή –σε περίπτωση υπερδωδεκάμηνης χρήσης– να έχουν υποβάλλει στο Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας το πρώτο Ετήσιο Πρόγραμμα Δραστηριοτήτων και Απολογισμού, διότι αποκλείονται έτσι οι νέες Κοιν.Σ.Επ. Η δυνατότητα πρόσβασης σε οικονομική υποστήριξη με βάση σχέδια βιωσιμότητας στην έναρξη των κοινωνικών επιχειρήσεων είναι σημαντική αλλά και κρίσιμη για την ίδια τους την ύπαρξη, δεδομένου ότι δεν πρόκειται να δανειοδοτηθούν από το επίσημο τραπεζικό σύστημα. Η πρόσβαση σε πηγές συγ-χρηματοδότησης πρέπει να αφορά τόσο τις αρχικές πάγιες επενδύσεις τους, και να συνδέεται με το τελικό αποτέλεσμα. Να συνδέεται επίσης με τις δημιουργούμενες θέσεις απασχόλησης και τους κοινωνικούς - περιβαλλοντικούς στόχους που επιδιώκονται. Η προκήρυξη με διαφανή τρόπο χρηματοδοτικών προγραμμάτων θα είναι ένας τρόπος αποκλεισμού της δημιουργίας πελατειακών σχέσεων και εξαρτήσεων. Για το υπόλοιπο ποσοστό των αρχικών επενδύσεων θα πρέπει να ενισχύονται με χαμηλότοκο δάνειο μέχρι την πλήρη κάλυψη των αναγκών σε αρχικές επενδύσεις. Όλες οι μορφές συνεταιριστικών – κοινωνικών επιχειρήσεων δεν θα πρέπει να εξαιρούνται από όλες τις άλλες πηγές χρηματοδότησης για άλλες μορφές επιχειρήσεων, επιδοτήσεις νέων ή υφιστάμενων θέσεων εργασίας, ευρωπαϊκών προγραμμάτων από τα διαρθρωτικά ταμεία και γενικότερα από τις

υπάρχουσες πολιτικές υποστήριξης και απασχόλησης / καταπολέμησης της ανεργίας.

Στον τρίτο άξονα δράσης για χρηματοδοτικά εργαλεία για την ενίσχυση των Κοιν.Σ.Επ. προβλέπεται συμπληρωματική επιστρεπτέα επιχορήγηση και προπαρασκευαστικές ενέργειες για την σύσταση φορέα μικροπιστώσεων (Micro Finance Institution). Τα ποσά ενίσχυσης που προβλέπονται ως συμπληρωματική επιστρεπτέα επιχορήγηση είναι απαραίτητα και θα πρέπει να καλύπτουν και όλες τις άλλες εμπορικές – νομικές μορφές κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα, όλες οι δράσεις για την ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας προβλέπεται να έχουν υλοποιηθεί ως το τέλος του έτους 2013. Είναι σημαντικό να τηρηθεί το χρονοδιάγραμμα αυτό χωρίς περαιτέρω καθυστερήσεις, διότι έχουμε μείνει πίσω ως χώρα στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας, ενώ δεν έχουν επιλυθεί ακόμα αρκετά θέματα.

Σύμφωνα με τον μέχρι τώρα προγραμματισμό, πρόκειται να λειτουργήσουν δομές στήριξης νέων κοινωνικών επιχειρήσεων με κεντρικό σχεδιασμό, κατευθύνσεις και χρονοδιάγραμμα δράσεων.

Προτείνεται ο σχεδιασμός να περιλαμβάνει τα ακόλουθα :

- Ο προϋπολογισμός για τις κεντρικές δράσεις να μην ξεπεράσει τα 5εκ€
- Οι κεντρικές δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν από αυτόν το προϋπολογισμό να περιοριστούν σε άξονες/στόχους που θα αφορούν: ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου, εκπαίδευση στελεχών της διοίκησης, των ασφαλιστικών και φορολογικών αρχών και της περιφερειακής/τοπικής αυτοδιοίκησης ώστε να μπορούν να διαχειριστούν θέματα κοινωνικής οικονομίας
- Η χρηματοδότηση φορέων που θα αναλάβουν δράση που αφορούν στην ενημέρωση, ευαισθητοποίηση, συμβουλευτική, coaching, mentoring (και με τη συμμετοχή εθελοντών επιχειρηματιών -κοινωνικοί ή μη- ως μεντόρων των νέων), πιθανώς κατάρτιση και υποστήριξη λειτουργίας (νομική αρωγή, πιθανώς λογιστική βοήθεια, τεχνική βοήθεια για συμμετοχή σε διαγωνισμούς πρέπει να είναι αποτέλεσμα ανοικτών, δημόσιων προσκλήσεων και διαδικασιών αντικειμενικής αξιολόγησης των προτάσεων. Τα σχήματα που θα αναλάβουν παρόμοιες δράσεις θα πρέπει να έχουν πραγματική εμπειρία σε θέματα κοινωνικής οικονομίας, να εκπροσωπούν συνεργασίες σχετικών με το αντικείμενο φορέων (περιλαμβανομένων κι ευρωπαϊκών δικτύων) και να έχουν την ικανότητα και δεξιότητα να παίξουν τέτοιους απαιτητικούς ρόλους. Δεν πρέπει να σπαταληθούν για άλλη μια φορά δημόσιοι πόροι χωρίς να προκύψει αποτέλεσμα και υψηλές επιδόσεις.

– Προτείνεται να λειτουργήσουν περισσότερες από μία δομές σε κάθε περιφέρεια, σε όλη τη χώρα, αποκεντρωμένα, και η συμβολή τους να είναι συμβουλευτική και (προαιρετικά) υποστηρικτική σε συγκεκριμένες διαδικασίες. Οι περιφερειακές αυτές δομές είναι σκόπιμο να προκύψουν μέσα από την δικτύωση και ομοσπονδιοποίηση υπό συγκρότηση ή συγκροτημένων Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων, αξιοποιώντας την υπάρχουσα ευρωπαϊκή εμπειρία και τα σχετικά θεματικά ή άλλα δίκτυα, ώστε να αποφευχθούν λάθη και αστοχίες, φαινόμενα διαφθοράς ή πελατειακών σχέσεων. Κάθε περιφερειακή δομή θα πρέπει να δημιουργήσει αξιόπιστους μηχανισμούς συμβουλευτικής και αξιολόγησης της βιωσιμότητας κάθε σχεδίου ώστε να μπορεί να εντάσσεται πιστοποιημένα στα περιφερειακά δίκτυα κοινωνικών επιχειρήσεων.

– Θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η διασύνδεση με την τοπική κοινωνία στην οποία δραστηριοποιούνται καθώς και με δίκτυα κοινωνικής αλληλεγγύης (που δεν είναι αναγκαστικά κοινωνικές επιχειρήσεις αλλά σε πολλές περιπτώσεις εθελοντικές πρωτοβουλίες). Κυρίως προτείνεται να ενθαρρυνθεί η δημιουργία δικτύων επιχειρήσεων (οικοσυστημάτων κοινωνικής επιχειρηματικότητας) σε τοπικό/περιφερειακό επίπεδο με στόχο να ωφεληθούν οι επιχειρήσεις πολλαπλά: μείωση κόστους, ανταλλαγή τεχνογνωσίας, κοινωνική και πράσινη καινοτομία, προώθηση προϊόντων/υπηρεσιών από κοινού, διείσδυση σε νέες αγορές/τομείς, δημιουργία εργαλείων διάχυσης κινδύνου, δημιουργία εναλλακτικών μηχανισμών χρηματοδότησης κ.α.

4. Οικονομικά της κοινωνικής οικονομίας – Κοιν.Σ.Επ. Χρηματοδοτήσεις

Πόροι που προτείνεται να χρηματοδοτήσουν την υποστήριξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας

Οι υπάρχοντες σήμερα ευρωπαϊκοί πόροι (ΕΣΠΑ κ.λ.π.) για την ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας ανέρχονται σε μάξιμουμ 100.000.000 Ευρώ και είναι εντελώς ανεπαρκείς για να δώσουν πραγματικά ώθηση στην ανάπτυξη του τρίτου τομέα ώστε να μπορέσει συμβάλλει ουσιαστικά στην απορρόφηση ανέργων, εργαζομένων που συνεχίζουν να εργάζονται αλλά όχι να πληρώνονται από τον ιδιωτικό τομέα, ελεύθερων επαγγελματιών σε τομείς που δεν είναι πλέον βιώσιμοι καθώς και δημοσίων υπαλλήλων που θα ήθελαν να αποχωρήσουν – υπό προϋποθέσεις – εθελοντικά από την κρατική διοίκηση και να στραφούν στον τρίτο τομέα.

Χρειάζεται, σε κάθε περίπτωση, βέλτιστη χρήση των υπαρχόντων πόρων από το ΕΣΠΑ επικεντρώνοντας σε λογική αποτελέσματος κι επίδοσης, ώστε να αντιμετωπιστεί η σπατάλη πόρων που έχει διαπιστωθεί μέχρι σήμερα.

Παράλληλα, απαιτείται γενναία χρηματοδοτική ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας (4, 5 δις) και παροχή επιπλέον ρευστότητας (μέσω της ανάπτυξης εργαλείου διάχυσης του κινδύνου για παροχή ρευστότητας από τις τράπεζες στις κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις για επενδύσεις), κάτι που θα ενεργοποιήσει και ιδιωτικούς πόρους ώστε να αναζωογονηθεί και να επανεκκινήσει η οικονομία, στο μέτρο που αντιστοιχεί κάτι τέτοιο και στην κοινωνική οικονομία. Η στοχευμένη ενίσχυση της δημιουργίας κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων σε τομείς που υπάρχουν τεράστια κενά, ιδιαίτερα σε κοινωνικές και περιβαλλοντικές υπηρεσίες και ανάγκες, θα βοηθήσει να επιβιώσουν οι πολίτες που σήμερα χάνουν σημαντικό μέρος του εισοδήματος τους ή μένουν άνεργοι, να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής και κυρίως να δημιουργηθούν άμεσα διέξοδοι για βιώσιμη, μακροχρόνια απασχόληση για κατ' ελάχιστον 100.000 πολίτες, ιδιαίτερα νέους, ανέργους και για αποτελεσματική (επαν)εκπαίδευση και (επαν)ένταξη άλλων 200.000 πολιτών.

Τα 4,5 δις μπορούν να προέλθουν αφενός από επαναπρογραμματισμό των αδιάθετων ευρωπαϊκών πόρων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία για την περίοδο 2012-2015 που αναλογούν στην Ελλάδα (2 δις. ευρώ) καθώς και από επιπλέον ευρωπαϊκούς πόρους (2,5 δις) από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο ή τους πόρους του “Growth for Europe- Ανάπτυξη για την Ευρώπη” και ειδικά προγράμματα για νέους. .

A. Υπάρχοντες Ευρωπαϊκοί κι εθνικοί πόροι (ΕΣΠΑ, Μπαλατζής)

ΕΠΑΝΑΔ – Ήδη υπάρχει ποσό 60 εκ. ευρώ που θα χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση του προβλεπόμενου από το Νόμο Ταμείου Κοινωνικής Οικονομίας, για δημιουργία και λειτουργία δομών στήριξης καθώς και για άμεσες επιχορηγήσεις. Εκτός από τα 5 εκ. ευρώ για κεντρικές δομές, τα υπόλοιπα 55 εκατομμύρια ευρώ πρέπει να διατεθούν για την απευθείας ενίσχυση σχεδίων κοινωνικής οικονομίας – δημιουργίας κοινωνικών επιχειρήσεων κι όχι - για άλλη μια φορά - σε ενδιάμεσες δομές δράσεις που δεν παράγουν αποτέλεσμα. Η διασφάλιση της χρηματοδότησης πρέπει να συνδεθεί απολύτως με το τελικό αποτέλεσμα και την επίδοση, σχέδια που δεν θα έχουν ως αποτέλεσμα βιώσιμες δραστηριότητες πρέπει να επιστρέφουν τη χρηματοδότηση.

ΠΕΠ – Πόροι –περιορισμένοι- των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων προτείνεται να χρησιμοποιηθούν ώστε να χρηματοδοτηθούν δίκτυα υποστήριξης επιχειρήσεων, δράσεις ευαισθητοποίησης κ.α. Οι πόροι αυτοί προτείνεται να συνδυαστούν με τη χρηματοδότηση δομών από το ΕΠΑΝΑΔ.

ΕΠΑΝ II – Έχει προβλεφθεί ποσό 20 εκ. € για δράσεις κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Το ποσό αυτό προτείνεται να χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση επενδύσεων που βρίσκονται σε στάδιο ωρίμανσης ή σημαντικής επέκτασης είτε με δράσεις που σχεδιάζονται απευθείας από το ΕΠΑΝ II, είτε συμμετέχοντας με τους πόρους αυτούς στο Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας.

Διοικητική Μεταρρύθμιση – Μπορεί να χρηματοδοτήσει δίκτυο ενημέρωσης, υποστήριξης και προστασίας των νέων αυτών επιχειρήσεων (νομική αρωγή, βοήθεια στη σύσταση, ενημερώσεις, πιθανώς λογιστική βοήθεια, τεχνική βοήθεια για συμμετοχή σε διαγωνισμούς). Προτείνουμε όμως να χρηματοδοτήσει κυρίως σχέδια συνεργασίας διοίκησης και κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων σε θέματα αναδιοργάνωσης της διοίκησης, προσαρμογής της στα ευρωπαϊκά δεδομένα και κεκτημένα, εκσυγχρονισμού της και αναβάθμισης των υπηρεσιών της διοίκησης, βελτίωσης των κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιδόσεών της. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να βελτιώσει και την απορροφητικότητα του συγκεκριμένου άξονα, με δεδομένο ότι μέχρι σήμερα είναι ιδιαίτερα χαμηλή αλλά και θα μπορούσε να προσφέρει το πλαίσιο για εθελοντική αποχώρηση δημοσίων υπαλλήλων για να συμμετάσχουν μαζί με άνεργους και άλλους ενδιαφερόμενους σε κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις (διασφαλίζοντας για τους δημόσιους υπαλλήλους που θα επιλέξουν κάτι τέτοιο το 60% της αμοιβής τους επί 4 χρόνια).

Εθνικό Αποθεματικό Απροβλέπτων - Μπορεί να χρηματοδοτήσει λειτουργικά κόστη πρώτης φάσης των επιχειρήσεων υπό προϋποθέσεις.

Κρίνεται ως εξαιρετικά επείγουσα η διασφάλιση των προαναφερόμενων πόρων του ΕΣΠΑ 2007-2013 αλλά και η αποτελεσματική χρήση τους. Ως εκ τούτου απαιτείται το Υπουργείο Εργασίας να προχωρήσει σε ακριβή χρονοπρογραμματισμό και λεπτομερή περιγραφή των δράσεων που θα πραγματοποιηθούν. Προτείνεται στη διαδικασία αυτή να συμμετέχουν έντονα οι Περιφέρειες αλλά και τοπικοί φορείς και εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών με γνώση του αντικείμενου.

Κρίσιμο επίσης είναι το να υπάρχει χρονική επικάλυψη ενεργειών, να μην διακοπούν οι δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, το να οργανώνονται παράλληλα δράσεις τόσο σε περιφερειακό/τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, το να μην υπάρχει η έννοια της «αποκλειστικότητας» στις διαδικασίες στήριξης των Κοιν.Σ.Επ. ή των εν δυνάμει Κοιν.Σ.Επ. ανά περιοχή.

Κυρίως δε, το να οριστούν αριθμητικοί-ποσοτικοί στόχοι σε όλες τις δράσεις που αφορούν χρηματοδοτήσεις, είτε πρόκειται για δράσεις του Ταμείου Κοινωνικής Οικονομίας, είτε για δράσεις άμεσης επιχορήγησης. Παράλληλα, να αξιολογούνται και να παρακολουθούνται οι επενδύσεις στις οποίες οι κοινοτικοί πόροι συμμετέχουν, προκειμένου οι όποιες αστοχίες σε επίπεδο προκηρύξεων να διορθώνονται, ώστε να εγκατασταθεί μία διαρκώς βελτιούμενη πλατφόρμα ενίσχυσης των επιχειρήσεων αυτών.

B. Ευρωπαϊκοί πόροι

Progress: Ήδη υπάρχει η πρωτοβουλία μικροπιστώσεων Progress Microfinance. Στην Ελλάδα το συνεργαζόμενο πιστωτικό ίδρυμα είναι η Παγκρήτια Τράπεζα. Όμως δεν αρκεί αυτό γιατί περιορίζεται σε μία μόνο Περιφέρεια η δυνατότητα παροχής μικροπιστώσεων.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση: Οι πόροι του συγκεκριμένου ταμείου προτείνεται να χρησιμοποιηθούν έπειτα από την κατάθεση προτάσεων στην εξής βάση: συγκέντρωση απολυμένων ανά κλάδο και σχεδιασμός και χρηματοδότηση μόνο πράξεων που σχετίζονται με τη δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων από τους ωφελούμενους στον κλάδο που εργάζονταν ή ανάντι/κατάντι κλάδων. Η χρηματοδότηση αυτή μπορεί αν χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά να συγκεντρώσει σημαντικά ποσά για εργαζόμενους που χάνουν την απασχόληση τους σε κλάδους υπό κρίση (πχ κατασκευές), όπου θα μπορούσαν να δημιουργήσουν κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις σε τομείς εξοικονόμησης ενέργειας και παρεμβάσεων για εξοικονόμηση ενέργεια σε δημόσια και ιδιωτικά κτίρια και να ενταχθούν σε αυτοδιοικούμενους οικοδομικούς συνεταιρισμούς σε επίπεδο περιφέρειας για την προώθηση της κοινωνικής κατοικίας. Θα μπορούσε να αξιοποιηθεί έτσι και η τεχνογνωσία και το ανθρώπινο δυναμικό του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας που διαλύθηκε προσφάτως.

Γ. Εθνικοί πόροι

- ΟΑΕΔ –
- i) μετατροπή επιδόματος ανεργίας σε επίδομα δημιουργίας κοινωνικής επιχείρησης,
 - ii) μετατροπή τμήματος επιδόματος ανεργίας σε εγγύηση για λήψη μικροδανείου.
 - iii) ενημερώσεις στα ΚΠΑ και στις σχολές του ΟΑΕΔ
 - iv) ανασχεδιασμός προγραμμάτων (πχ χρηματοδότηση πρώτης απασχόλησης νέων/έτος μαθητείας σε Κοιν.Σ.Επ.)

Δ. Άλλοι πόροι

Προτείνεται να εξεταστεί η δυνατότητα χρήσης πολύ μικρού τμήματος του συνόλου των ανενεργών καταθετικών λογαριασμών σε κρατικές τράπεζες ως εγγύηση (cash collateral) για δανειακά προϊόντα ή άλλα εργαλεία ανάπτυξης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας καθώς και η δημιουργία ενός Εργαλείου Διάχυσης Κινδύνου για Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις ώστε να διασφαλίζεται ρευστότητα από το τραπεζικό σύστημα.

Δυνατότητες

Η Κοινωνική Οικονομία θεωρείται ως προνομιακό πεδίο εφαρμογής πολιτικών για την απασχόληση, την τοπική ανάπτυξη, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, ενώ δημιουργεί προϋποθέσεις επένδυσης στο λεγόμενο «κοινωνικό κεφάλαιο» και στην κοινωνική καινοτομία. Ειδικότερα για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού που παραμένουν αποκλεισμένοι από την αγορά εργασίας, η κοινωνική επιχειρηματικότητα μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο για την ένταξή τους σε αυτήν.

Στην Ελλάδα εμφανίζονται τα μικρότερα ποσοστά μεταξύ των 15 κρατών μελών της Ε.Ε. που έχουν τη σχετική εμπειρία. Η απασχόληση στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας αντιπροσωπεύει μόλις το 1,8% της συνολικής απασχόλησης και το 2,9% της μισθωτής εργασίας.

Στην Ελλάδα υπολογίζονται:

- 8.400 περίπου συνεταιρισμοί παραδοσιακού, όμως, τύπου με 950.000 περίπου μέλη

- 1.500-2.000 οργανώσεις εθελοντισμού, από τις οποίες 200-300 έχουν ενεργό δράση, εκ των οποίων 115-200 δραστηριοποιούνται στο χώρο του περιβάλλοντος και της οικολογίας.

- Μικτές οργανώσεις, εθελοντικές οργανώσεις με στοιχεία συνηγορίας με νομικές μορφές σωματείων, σωματείων ειδικώς αναγνωρισμένων ως φιλανθρωπικών, αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών, ιδρυμάτων, και ενώσεων προσώπων, οργανώσεις ή και εταιρικά σχήματα που αναπτύσσουν δραστηριότητες ένταξης αποκλεισμένων ομάδων του πληθυσμού στην αγορά εργασίας και έχουν οικονομικό αντικείμενο.

- 71 γυναικείοι συνεταιρισμοί με 1.903 μέλη

- 68 συνεταιριστικές θεραπευτικές μονάδες στα ψυχιατρικά νοσοκομεία

- 15 ΚΟΙΣΠΕ με αντικείμενο την ένταξη των ψυχικά ασθενών στην αγορά εργασίας, αλλά και την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών, με ορισμένες από αυτές να παρουσιάζουν σημαντικά αποτελέσματα.

Οι αναπτυξιακές προοπτικές του τομέα στην Ελλάδα διαφαίνονται σημαντικές. Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη του IOBE «Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2009-2010: Αναζητώντας διέξοδο από την κρίση»:

A) Η δυναμική της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα φαίνεται ξεκάθαρα από τις εκτιμήσεις αναφορικά με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης κατά την επόμενη πενταετία. Πάνω από 50% των κοινωνικών επιχειρηματιών θεωρεί πως η επιχείρησή τους θα δημιουργήσει τουλάχιστον 20 νέες θέσεις εργασίας στο διάστημα αυτό.

B) Οι νεότεροι σε ηλικία είναι πιο ευαισθητοποιημένοι σε θέματα κοινωνικής επιχειρηματικότητας, ενώ θετική φαίνεται να είναι η συσχέτιση μεταξύ υψηλού μορφωτικού επιπέδου με την πιθανότητα έναρξης μιας τέτοιας επιχείρησης.

Γ) Ο βαθμός καινοτομικότητας αυτών των επιχειρήσεων αναμένεται να είναι υψηλός. Σχεδόν μία στις τρεις κοινωνικές επιχειρήσεις θεωρεί ότι εισάγει μια νέα υπηρεσία στη δεδομένη αγορά, ενώ ισάριθμο ποσοστό αναγνωρίζει ως καινοτόμο τον τρόπο παραγωγής που λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο της. Ταυτόχρονα, το 48% των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα θεωρεί πως δρα σε μια εξειδικευμένη αγορά ή/και στοχεύει σε συγκεκριμένη ομάδα πελατών.

5. Κινητήριες δυνάμεις, εργαλεία εφαρμογής, χρηματοδοτήσεις

Κρίσιμη κρίνεται η άμεση κινητοποίηση και συντονισμός των αρμόδιων υπουργείων για την ολοκλήρωση του διοικητικών διαδικασιών, την έκδοση προσκλήσεων για υποβολή αιτήσεων για χρηματοδοτήσεις, την λειτουργία του δικτύου υποστήριξης. Απαραίτητη είναι η ενθάρρυνση και η εκχώρηση τυπικών αρμοδιοτήτων από τα κεντρικά υπουργεία σε περιφερειακούς φορείς και κυρίως είναι σημαντικό να υλοποιηθούν οι δράσεις που αφορούν την υποβοήθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και σε τοπικό/περιφερειακό επίπεδο καθώς και η μείωση της υπερβολικής γραφειοκρατίας και η στροφή σε λογικής αποτελέσματος και επιδόσεων.

Επιπλέον είναι σημαντικό να τονιστούν συγκεκριμένοι τομείς στους οποίους μπορούν να αναπτυχθούν Κοιν.Σ.Επ. και οι όποιες δράσεις στήριξης να διαφοροποιούνται ανάλογα:

- αγροτικός τομέας
- τομέας κοινωνικές υπηρεσίες, υγεία, κοινωνική φροντίδα και αλληλεγγύη
- ΑΠΕ κι εξοικονόμηση ενέργειας
- «πράσινες» υπηρεσίες και προϊόντα
- δίκτυα παραγωγών – καταναλωτών
- πολιτισμός και τουρισμός ποιότητας

Ο τομέας της κοινωνικής οικονομίας θα αναπτυχθεί γρήγορα μόνον εφόσον υπάρξει από τους κρατικούς φορείς πληθώρα διαθέσιμων προγραμμάτων ενίσχυσης καθώς και πληθώρα δυνητικά παρεχόμενων υπηρεσιών προς τις Κοιν.Σ.Επ.

Είναι σημαντικό να σχεδιαστεί άμεσα ένα μενού χρηματοδοτήσεων που να αναφέρεται σε διαφορετικές φάσεις ανάπτυξης, διαφορετικά μεγέθη, καθώς και σε διαφορετικές δραστηριότητες των επιχειρήσεων:

- **Πολύ μικρές επιχορηγήσεις, ή “κεφάλαιο σποράς” στην αρχή.** Προτείνεται η άμεση έκδοση προγράμματος ενίσχυσης των Κοιν.Σ.Επ. με τη μορφή χρήματος (επιχορηγήσεις) ποσού ως 25.000€ /επιχείρηση, ώστε να υπάρχει η εξασφάλιση της λειτουργίας κατά το πρώτο έτος.

- **Cash collateral** ή άλλου τύπου εγγυήσεις για λήψη εγγυητικών επιστολών
- **Μικρού/μέσου ύψους δανειακά προϊόντα με ευνοϊκούς όρους και μερική εγγύηση** για ανάπτυξη προϊόντων ή επέκταση δικτύων, καθώς και τη δημιουργία επιχειρηματικών δικτύων (οικοσυστημάτων)
- **Πρόβλεψη για εγγυητικά προϊόντα** προκειμένου να ληφθούν μεγάλα τραπεζικά δάνεια.
- Για ορισμένες επιχειρήσεις (όπως π.χ. πολύ μικρές αγροτικές) προτείνεται να σχεδιαστούν **μικροδάνεια πολύ μικρής περιόδου αποπληρωμής**.

Πλαίσιο ευρωπαϊκής πολιτικής

Η ευρωπαϊκή πολιτική στο χώρο της κοινωνικής επιχειρηματικότητας πρόσφατα περιγράφηκε σαφώς με την ολοκλήρωση της πρωτοβουλίας *Social Business Initiative*. Η πρωτοβουλία αποτελεί συνεργασία της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικής Αγοράς και υπηρεσιών, της Γενικής Διεύθυνσης Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας και της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ουσιαστικά καθορίζει τον χώρο του τρίτου τομέα στην Ευρώπη και προτείνει στα Κράτη-Μέλη τη λήψη μέτρων προς την κατεύθυνση της ενθάρρυνσης και της διάδοσης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Η πρωτοβουλία προτείνει επίσης 11 κύριες δράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και παρακολουθεί την υλοποίησή τους και επιπλέον παρεμβαίνει σε όλες τις διαδικασίες διαβούλευσης κανονισμών και κειμένων της Επιτροπής και λαμβάνει μέριμνα ώστε να αναφέρονται και στην κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Σημαντικό είναι επίσης το Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 2ας Ιουλίου 2013 σχετικά με τη συμβολή των συνεταιρισμών στην υπέρβαση της κρίσης¹. Στο ψήφισμα επισημαίνεται ότι οι συνεταιρισμοί, μαζί με άλλες επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας, διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην ευρωπαϊκή οικονομία, ιδιαίτερα σε εποχή κρίσης, συνδυάζοντας αποδοτικότητα και αλληλεγγύη, δημιουργώντας ποιοτικές θέσεις εργασίας, ενισχύοντας την κοινωνική, οικονομική και εδαφική συνοχή και δημιουργώντας κοινωνικό κεφάλαιο. Επιπλέον, αναγνωρίζεται πως για τις επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας πρέπει να προβλέπεται ένα σαφέστερο και συνεπέστερο νομοθετικό πλαίσιο, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τον

1. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2013-0301+0+DOC+XML+V0//EL>

πλούτο της ποικιλότητας των θεσμικών οργάνων της κοινωνικής οικονομίας και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Στο ψήφισμα περιλαμβάνονται λεπτομερείς αναφορές και επισημάνσεις που αφορούν στο σχετικό κανονιστικό πλαίσιο, τις διαδικασίες μεταβιβάσεων και αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων, την πρόσβαση στη χρηματοδότηση και στην επιχειρηματική στήριξη των συνεταιρισμών και των επιχειρήσεων που του τρίτου τομέα της οικονομίας, προκειμένου να διαβιβαστούν στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή, και στις κυβερνήσεις και κοινοβούλια των κρατών μελών και να ληφθούν υπόψη στο νομοθετικό έργο τους αλλά και τον σχεδιασμό και εφαρμογή πολιτικών στο μέλλον.

Ομάδα των Πρασίνων ΙΕΕΣ
στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο